

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
6679-13

meddelad i Stockholm den 29 oktober 2014

KLAGANDE

AA

MOTPART

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 4 oktober 2013 i mål nr 1298-13, se bilaga
(här borttagen)

SAKEN

Arbetslöshetsförsäkring

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

AA ansökte hos Akademikernas erkända arbetslöshetskassa om arbetslöshetsersättning fr.o.m. den 25 april 2011. Kassan avlog ansökningsen på grund av att AA var att anse som företagare i den mening som avses i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF). Som motivering anfördes bl.a. att

Dok.Id 151815

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Mål nr
6679-13

hon tillsammans med sin make startat företaget Parment Psykologi AB och att hon har haft ett väsentligt inflytande i företaget eftersom hon var delägare, styrelsesuppleant och verksam i företaget sedan den 19 april 2011.

AA överklagade beslutet. Såväl Förvaltningsrätten i Stockholm som Kammarrätten i Stockholm avslag överklagandet.

YRKANDEN M.M.

AA fullföljer sin talan och anför bl.a. följande. Vid tiden för ansökningen om arbetslöshetsersättning ägde hon en minoritetspost av aktierna och hade inte de specialistkunskaper som bolaget marknadsförde. Hon var styrelsesuppleant och har inte vid något tillfälle trätt in i den ordinarie ledamotens ställe.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. att AA ägde 49 procent av aktierna i bolaget och som ensam styrelsesuppleant var behörig att vid ordinarie styrelseledamots bortovaro företräda bolaget och teckna dess firma. Med beaktande av dessa omständigheter anser IAF att AA har haft ett väsentligt inflytande över bolaget och att hon därmed ska anses som företagare.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Vad målet gäller

Av utredningen i målet framgår att AA vid tidpunkten för ansökan om arbetslöshetsersättning utfört arbete i Parment Psykologi AB samt att hon ägt 49 procent av aktierna i bolaget och varit styrelsesuppleant.

Mål nr
6679-13

I 34 § ALF anges att med företagare avses fysisk person som bedriver sådan näringsverksamhet som avses i 13 kap. 1 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som han eller hon personligen utför arbete i och har ett väsentligt inflytande över.

Den fråga som Högsta förvaltningsdomstolen först har att ta ställning till är om 34 § ALF är tillämplig på näringsverksamhet som en fysisk person bedriver indirekt genom aktiebolag. Om indirekt bedriven verksamhet omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde uppkommer frågan vad som avses med att ha ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Indirekt bedriven näringsverksamhet

Den tidigare lagen om arbetslöshetsförsäkring (SFS 1973:370) innehöll ursprungligen ingen definition av begreppet företagare. I förarbetena hade dock departementschefen uppmärksammat problemen med bolag där den anställde eller hans familj ägde huvuddelen av aktierna. Enligt departementschefen skulle de regler som lades fram i fråga om företagare normalt tillämpas också på innehavare av sådana bolag (prop. 1973:56 s. 188).

En definition av begreppet företagare infördes 1993. Syftet var att slå fast att endast den som ägde någon del av en näringsverksamhet som han eller hon aktivt deltog i och som han eller hon dessutom hade ett väsentligt inflytande över borde betraktas som företagare (prop. 1992/93:150, Bilaga 8 s. 65). Vid behandlingen av propositionen i riksdagen ansåg arbetsmarknadsutskottet att en justering behövde göras i den föreslagna lagtexten för att markera att även den som indirekt genom sitt aktieinnehav ägde eller var delägare i näringsverksamheten skulle omfattas (1992/93:AU20 s. 14). Den lagtext som infördes i 4 § i 1973 års lag fick därmed följande lydelse: ”[S]om företagare enligt denna lag anses den som äger eller är delägare – direkt eller indirekt – i näringsverksamhet som han är personligt verksam i och som han har ett väsentligt inflytande över”.

Bestämmelsen överfördes med endast smärre språkliga justeringar till 34 § i 1997 års lag om arbetslöshetsförsäkring.

Den nuvarande definitionen av företagare tillkom genom lagstiftning som trädde i kraft 2010. Definitionen har nu kopplats till det skatterättsliga begreppet näringsverksamhet samtidigt som kravet på ägande, direkt eller indirekt, har tagits bort som ett kriterium vid bedömningen av om någon ska anses som företagare. Denna utformning av lagtexten kan tala för att företagardefinitionen inte längre omfattar näringsverksamhet som sökanden bedriver indirekt genom ett aktiebolag eller en annan juridisk person. Lagtextens lydelse bör dock inte tolkas isolerad för sig utan bör ses i sitt rättsliga sammanhang. Följande reglering är då av intresse.

I 34 § ALF uppställs också krav på att sökanden ska ha ett väsentligt inflytande över verksamheten för att betraktas som företagare. Detta krav får betydelse endast om flera personer är delaktiga i verksamheten, vilket främst förekommer när denna bedrivs genom en juridisk person. Av 34 a § framgår vidare att när företagandet utgörs av medlemskap i en ekonomisk förening och medlemskapet i föreningen upphört ska företagaren även därefter betraktas som företagare om denne fortsätter att ha ett väsentligt inflytande över verksamheten. Det är tydligt att denna bestämmelse förutsätter att verksamheten kan bedrivas indirekt genom en juridisk person. I samma riktning pekar bestämmelsen i 34 c §. Där anges att vid bedömningen av om en sökande ska anses vara företagare enligt 34 § ska arbete av ideell karaktär i verksamheten inte anses utgöra personligen utfört arbete. Enligt uttalande i förarbetena klargör bestämmelsen att arbetsinsatser som en medlem utför i en kooperativ ekonomisk förening eller i en bostadsrättsförening inte medför att medlemmen blir att betrakta som företagare (prop. 2009/10:120 s. 116).

Enligt 35 § ALF ska en företagare som upphör att bedriva näringsverksamhet anses vara arbetslös så snart det inte vidtas några åtgärder i näringsverksamheten. I förarbetena uttalas att för den företagare som bedriver verksamhet genom flera företagsformer krävs att verksamheten i samtliga näringsverksamheter upphör för att sökanden ska få ersättning (a. prop. s. 116).

Kravet i 34 § ALF att en företagare ska vara en fysisk person som bedriver näringsverksamhet får, med beaktande av bestämmelsens rättsliga sammanhang, anses omfatta även verksamhet som bedrivs indirekt i ett aktiebolag. En sådan tolkning har också stöd av uttalanden i förarbetena.

Fråga uppkommer därmed om vad som avses i 34 § ALF med att en fysisk person ska ha väsentligt inflytande över näringsverksamheten.

Väsentligt inflytande

I förarbetena anför regeringen att med väsentligt inflytande avses att sökanden har ett inflytande över verksamheten som varit så starkt att det ekonomiska utfallet till stor del berott på dennes kompetens samt de åtgärder och ställningstaganden som han eller hon har gjort i verksamheten. För att avgöra om så varit fallet måste en sammanvägning av samtliga relevanta omständigheter göras i varje enskilt ärende (prop. 2009/10:120 s. 77 f.).

I samband med att företagardefinitionen infördes 1993 uttalade arbetsmarknadsutskottet att som företagare borde kunna anses även en delägare som är ensam firmatecknare eller både firmatecknare och styrelseledamot eller verkställande direktör (1992/93:AU20 s. 13). Detta uttalande bör enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening fortfarande tillmätas betydelse. Även om sökanden inte har sådan formell ställning i företaget kan ägarandelen eller andra omständigheter leda till att sökanden ska anses ha ett väsentligt inflytande i företaget.

Bedömning av omständigheterna i målet

AA har genom sin psykologutbildning och yrkeserfarenhet kompetens inom verksamhetsområdet för Parment Psykologi AB samt har utfört visst arbete i bolaget. Hon har ägt 49 procent av aktierna i bolaget och varit suppleant för den

Mål nr
6679-13

ende styrelseledamoten (hennes make). Därtill kommer att det inte har funnits några utomstående ägare i bolaget utan alla aktier har ägts av makarna.

Vid en sammanvägning av de anförda omständigheterna finner Högsta förvaltningsdomstolen att AA får anses ha haft ett väsentligt inflytande över verksamheten i den mening som avses i 34 § ALF och att hon därför ska betraktas som företagare. Överklagandet ska därmed avslås.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Gustaf Sandström, Eskil Nord, Christer Silfverberg och Elisabeth Rynning.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Ulla Perttu.